

SLOVENSKI NAROD.

Izdaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedekrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Gospodarska politika na shodu v Vipavi.

Glavno besedo na tem shodu je imel gospod Ignacij Žitnik, kakor že vedo naši čitatelji. Potožil je ta govornik tudi, da mi njegovi stranki očitamo, da ljudstvo slepi. Pač ga to očitaje mora hudo peči, posebno zaradi tega, ker je povse opravičeno in ne more ovreči naše trditve. Prepričan pa naj bode gospod Žitnik, da mi tega nismo storili iz hudobnega namena, temveč smo le storili svojo časnikarsko dolžnost, ko smo pokazali najnovejše prijatelje ljudstva v pravi luči.

Odkritosrčno moramo reči, da je v Vipavi na shodu g. Žitnik zopet slušatelj slepil. Rekel je mej drugim: „V prvi vrsti bi morala biti skrb države, da razbremeni zadolžena kmetstva posestva po načrtu, kakor ga je bil v državnem zboru označil bivši poljedelski minister grof Falkenhayn. V ta namen bi bilo treba osnovati okrajne kmetске zadruge, država bi morala prevzeti poroštvo za zadolžnice, in po vzgledu nekdanje zemljiške odveze bi se kmetstva posestva v teku let oprostil hudih dolgov. Razkosavanje zemljišč, s katerim je nemško-liberalna večina l. 1868. osrečila špekulante, bi se moralo omejiti s posebnim zakonom, ter ustanoviti nerazdelni kmetски domovi.“

Grofa Taaffeja vlada se je bila ravno lotila reforme, kakeršno zahteva gosp. Žitnik. Videla je pa, da bi bil ves trud zaman, dokler bodo imeli levičarji tak upliv v parlamentu, kakor ga imajo sedaj. Sklenila je zatorej uničiti to stranko, ki je vedno branila interese velicega kapitala. To bi bila doseglja z volilno reformo. Grof Taaffe in njegovi ministri so stvar dobro premislili, kako da pridejo levici do živega. Sestavili so tak načrt volilne reforme, da bi se bil dal izvesti brez levičarjev in proti levičarjem, ker bi zanj ne bilo treba dvetretjinske večine. Mi priznamo, da bi za kmeta se dala sestaviti kaka ugodnejša volilna reforma, kakor je Taaffejeva, a če pogledamo razmere v državnem zboru, pa moramo reči, da na drugih načelih osnovani načrt, ki bi kmetom ugajal, nima nobenega upanja, da bi bil vzprejet. Za vsako pomnoženje mandatov kmetских občin je treba dvetretjinske večine, to pač dobro ve gospod Žitnik, ker njemu kot politiku je pač znano, kaj spada v državne temeljne zakone, kaj je pa stvar državno-zborskega reda. Na shodu v Vi-

pavi se pač lahko govori, da se morajo pomnožiti mandati kmetских občin, a ko bi poslušalci bili govornika prišli za besedo, kako misli to izvršiti, prepričani smo, da bi bil sam v največji zadregi. Na pomnoženje mandatov kmetских občin bode čas šele misliti pri drugi volilni reformi. Pa še tedaj bomo morali preudariti, kako bi kmetu lažje pomagali do vzdajnejšega zastopstva v državnem zboru, s pomnoženjem mandatov v kmetских občinah ali pa s tem, da premenimo volilni red za veleposestvo tako, da bodo v tej skupini volili vsi posestniki, ki plačujejo 100 ali 50 gl. davka, kakor je to na Primorskem, naj so že upisani v deželni deski ali pa ne. Taka volilna reforma se da doseči z navadno večino, gospodarska zbornica se bi ji pač nekoliko ustavljala, odločnost zbornice poslancev in vlade bi jo pa kmalu ukrotila, vsaj se lahko pošlje vanjo toliko novih članov, kolikor jih vlada potrebuje.

Kakor rečeno, pri sedanjih razmerah je pa volilna reforma po Taaffejevih načelih za kmeta najugodnejša in jedina pot, ki pelje do uresničenja reforme, za katero se je ogreval gospod Žitnik na shodu v Vipavi.

Znano je pa, da je naša katoliška stranka po svojih zastopnikih na Dunaju največ pripomogla, da je pal Taaffejev volilni načrt, da je torej sama zaprla pot do izvršitve tistih reform, za katere se naši katoličani ogrevajo po svojih shodih. Mi nimamo državnih poslancev za tako najivne, da bi ne bili vedeli, da se v zvezi z levičarji take reforme ne dajo izvršiti in da bi tudi ne bili vedeli, da z levičarji ne bodo dosegli za kmeta ugodne volilne reforme. Zatorej si moramo misliti, da njim sploh na dotičnih reformah nič ni ali pa morda še rajši vidijo, da se ne izvrše, ker bi potem kmet ne bil tako odvisen od njih denarnih zavodov, katere sedaj snujejo. Zato pa moramo reči, da naša katoliška stranka le pseke meče v oči volilcem, ako o tem govori na shodih.

Sicer pa je tudi gotovo, da radikalne pomoči od teh reform, katere želi gospod Žitnik, ni pričakovati. Ni zadosti, da se varujejo sedanja mala zemljišča, ki so večkrat premajhna, da bi mogla na njih živeti jedna rodbina, temveč treba je gledati, da se, kjer je moč, omogoči kmetu povečati svoje zemljišče. To je pa mogoče, če se dovoli svobodna razdelitev fidejnih komisov in to celo s tem

pospešuje, da se večja posestva primeroma progressivno huje obdačijo. Kmetijski stan se najbolje ondi počuti, kjer ni velikih grajščakov, pa tudi ne malih kočarjev, temveč jedino srednji posestniki. Naša klerikalna stranka iz gotovih, ne težko uganljivih ozirov ne mara za tako okrepitve kmetskega stanu. Po shodih zabavlja sicer proti velikim kapitalistom, kar so tudi bogati veleposestniki, na Dunaju jo pa najdemo navadno v zvezi največjih bogatašev.

V Ljubljani, 20. septembra.

Zedinjena levica je spoznala, da s sedanjimi njenimi načeli več ne gre in sklenila je popolniti svoj program tako, da bode ugajal socijalnim in gospodarskim naredbam. Seveda bode to delalo levici precejšnje težave, kajti če res hoče svoj program tako preokrožiti, da bi mogla računati na to, da zopet pridobi popularnost, zgubila bode zaupanje velicega kapitala, na katerega se sedaj jedino opira. Stranka, ki pa podpira veliki kapital, pa pri sedanjih razmerah ne more nič več popularna postati. Protisemite more levica jedino izpodrinuti, če se v socijalnem in gospodarskem oziru postavi še na radikalnejše stališče, kakor so se ti.

Po volitvah na Dunaju. Celo liberalni listi priznavajo, da je liberalna stranka dogospodarila na Dunaju, naj že izpadejo zanje volitve v prvem in drugem razredu še tako ugodno. Jedino nado sedaj stavijo na vlado. Levičarska stranka sama si več ne upa pomagati. Jasno se vidi, da se je preživela. Glede tega so pa liberalci nejedini, bi li začeli pasivno politiko, ali bi pa delali opozicijo v mestnem zboru. Za pasivno politiko so pred vsem tisti, ki so se nadejali, da postanejo dobro plačani mestni svetniki, in so jim nade splavale po vodi. Tisti, katerim je pa kaj za obstanek stranke, pa zahtevajo, da naj liberalci vsekako pojdejo v zbor in ondu kritikujejo postopanje večine. Če tega ne store, je za nje zgubljena ne le sedanost temveč tudi bodočnost. V tem slučaju imajo pričakovati tudi pri kacic bodočih volitvah na pomoč vlade. Liberalci, če so spretni, utegnejo igrati še važno ulogo. Nikakor ni gotovo, da bi mej protisemiti vladala dolgo sloga; ko so v večini, ne bode dolgo, da se bodo liberalnejši ločili od klerikalnejših. Že pri volitvi župana in mestnih svetnikov je mogoč kak

Listek.

T a t.

(Povest J. E. Golobova.)

(Dalje.)

„Ali je to Aleška?“ vpraša urednik in kaže na Sidora.

„Ne, to je Sidor ...“

„Prosim! Gospod urednik! Jaz nimam nič pri tem! ...“ zakriči zopet Sidor.

„Postoj, postoj! Kaj pa ta?“ nadaljuje povpraševati urednik stotskega.

„Aleška pravi, da je prav on, Sidor, ukradel ovco ... Vsi so jedli skupaj ...“

„Ni res! Jaz nisem bil z njima! Tudi jih nisem mogel videti! ...“

„In Aleška ... Kako je z njim? ... Kje je?“ vpraša urednik.

„Kubiškin. Tu je,“ odgovori stotski.

Ko je prišel Aleška v zbornico, stal je v kotu in bil tam ves čas.

Ko so šli starci k Sidoru, ni se vznemirjal,

celo zavedel se je. No potem ga je porazilo naglo in drzno tajeenje Sidora; bilo mu je povsem neumevno, kako more tako mirno in tako drzno govoriti, lagati naravnost v obličje njemu, Aleški, proti vpričevanju, katero so storili z njim starci v preiskavi.

Urednik je zaukazal Aleški, naj pove vse, kakor je bilo. Ta je povedal tako, kakor starcem. Sidor mu je segel nekolikokrat v besedo, nadaljuje zanikati svojo udeležbo, kričal je, prosil urednika, naj gs ščiti.

„Nu, in imaš priče?“ vpraša urednik Aleško.

„Priče? ... Kake priče?“

„Da je bil Sidor tam, da je z vama skupaj kradel?“

„Kake priče že ... Ne vem ...“

„Kdo je videl, da je bil Sidor z vama in da je kradel?“

„Kdo je videl ... Vanka ...“

„Vanka ne more pričati, — on je tudi kradel. Po zakonu mora pričati druga osoba. Je li kak drug človek videl njega?“

„Kdo že ... razven nas ni bilo nikogar ...“

„A kje je Vanka?“ vpraša urednik stotskega.

„Poslali smo ponj, šel je z očetom po hoste. Proti večeru pride.“

„No, veste kaj, starci, idite domov! Tega vi ne morete soditi, — tu je tatvina! Jaz sestavim akt in ga predložim mirivnemu sodniku. Sprave delati pri tatvini zakon ne dovoljuje. Za pretep, za popasenje se mirite, kolikor hočete, a tu je tatvina, glavni prestop. Ni mogoče! Ti stotski, jutri zjutraj privedi Vanko in ta dva zopet. Starosta, ti prideš tudi.“

Vsi so se razšli. Urednik se je odpravil h gostilničarju, kateri je imel hišo s štirimi sobami, jedino tako v vsem Razgudinu, ne ušteva je duhovstva.

Sidor je šel iz zbornice naravnost k Vanki in tam sedel do samega večera, dokler ta ni prišel. Takoj ga je povel na vrt, razpovedal mu vso zadevo in ga prosil, naj sam ničesar ne prizna, a tudi nanj naj ne zvrže nič.

„Prič ni! To pravi sam urednik. Videl naj ni nihče, jedino Aleška govori. No, vrag z njim!“ šepetal je Sidor.

razpor. Gospodje namreč niso tako nesebični, kakor so pri volitvah govorili.

Kdo bo novi župan dunajski. Dr. Lueger se baje ne nadeja, da bi njega vlada predložila v potrjenje cesarju, ko bi bil voljen za župana dunajskega. Zaradi tega pa niti ne misli poganjati se za županstvo in bode to čast menda rajši prepustil dr. Porzerju. Porzer je jako klerikalen in ne posebno priljubljen na Dunaju. Zanj pa najbrž ne bodo glasovali nemški nacionalci, kar jih je v mestnem zastopu. On namreč ni čiste ariške krvi. Po materi je potomec židovske rodbine. To pa pri tistih, ki so z rodovskega stališča protisemiti, zanj ni posebno priporočljivo. Jako bi bilo zanimivo, če bi bil prvi protisemitski župan dunajski židovskega pokolenja.

Srbija. Vladni krogi ne odobrujejo Ristićevih nazorov glede Makedonije. Ristić se je postavil na stališče Rusije, Anglije in Francije, srbska vlada pa misli, da je za Srbe najbolje, ako se v Makedoniji ne delajo večje spremembe. Samo to je treba zahtevati od Turčije, da Srbom dovoli v cerkvenem in verskem oziru iste pravice, kakor jih imajo Bolgari. Srbska vlada upa pa vse to doseči od Turčije same.

Bolgarija. Bolgarski časopisi precej ostro pišejo o postopanju kneževom. Iz vseh teh glasov je vidno, da bi večini Bolgarov knez Ferdinand jako ustregel, ko bi se odpovedal prestolu. Vlada je že v skrbeh zaradi napadov na kneza in je naročila državnim pravduštvom, da naj začno kazensko postopanje proti celi vrsti časopisov raznih strank. Za časopise se v Bolgariji bližajo jednaki hudi časi, kakor so bili pod Stambulovom. Dvomimo pa, da bi to rešilo Koburžanu prestol.

Nemški kancelar. Stališče sedanjemu nemškemu kancelarju knezu Hohenlohu se že daje. Knez noče slišati o nobenih izjemnih naredbah proti socijalnim demokratom, cesar in nekatere osebe pri dvoru pa zahtevajo najodločnejše postopanje proti socijalni stranki. Govori se, da odstopi sedanji državni kancelar in bode njegov naslednik grof Waldersee, grof Eulenburg ali pa pl. Marschall. Posebno konservativna stranka po svojih zvezah pri dvoru ruje proti knezu.

Kongiška država dela velike preglavice belgijski državi, zlasti pa kralju. Pričakovali so od nje lepe dohodke, ki so pa popolnoma izostali. Dežela je pač rodovitna, a nezadovoljnost domačinov ovira vsak napredek. Uradniki, katere so poslali v Afriko, pa tudi niso najsposobnejši ljudje. Vladajo le s silo in izjemajo ljudstvo, kakor že navadno delajo Evropeci v drugih delih sveta. Domačini pa vsega ne morejo, pa tudi nočejo mirno potrpeti in se punjajo. Ravno sedaj se poroča, da so se domačini v več pokrajinah spuntali in da so vladni vojaki bili tepeni. Nekaj vojakov je prestopilo k upornikom. Jednega stotnika umorili so lastni vojaki, potem so pa prestopili k ustašem. Kongiška država je jako obširna in zatorej ni pričakovati, da bi mogli hitro Belgiji napraviti red. Belgija ima premalo vojakov, da bi jih mogli poslati v Afriko, na nabrane prostovoljce in na vojake izmed domačinov se pa ni prav nič zanašati. V Afriko pojdejo največ le ljudje, za katere že nikjer ne marajo v Evropi, za častnike pa taki, da bi radi, stiskajoč domačine, obogateli.

Drugi dan objavil je Vanka uredniku ob zašljanji, da on ne ve ničesar, da to noč ni videl ni Sidera, ni Aleške, da je nočeval na logu sam.

To je porazilo Aleško popolnoma.

„Da, kako je to? ... Vanka ... Kak pa si?“ reče Vanki pred urednikom.

Vanka je postajal rdeč, povesil oči, no vendar se je odrekel od vsega tega.

„S čim pa ti dokažeš, da sta skupaj s teboj kradla?“ povpraša urednik Aleško.

„Kako ... Jaz ne vem ... Jaz govorim po pravici ...“

„Da, veš, ti nimaš nikakih dokazov, moj dragi. Pri tebi so našli ovčino, — ti si tudi kriv. Znači, da si ti tudi ukradel ovco.“

„Ne ... Una dva sta bila ... Sidor je šel po ovco ...“

„Ti pa smeš mešati! Sam si ukradel, a na druge zvrtaš!“ reče spokojno Sidor že z izrazom razžaljenega.

„Znaš pisati?“ praša urednik Aleško.

„Znam.“

„No, vi idite, ti pa ostani.“

(Dalje prih.)

Potovanje Slovencev na češko narodno-pisno razstavo v Pragi.

(Poročilo našega posebnega izvestitelja.)

Vzprejem v mestni palači.

Slovenski izletniki niso bili v zlati Pragi deležni samo nebrojnih dokazov presrečnih simpatij vseh slojev prebivalstva, zadela jih je tudi nepričakovana čast, da jih je pozdravilo kraljevsko mesto po svojih poklicanih zastopnikih.

V petek dopoldne ob 10. uri so se zbrali slovenski izletniki v veliki dvorani zgodovinsko tako znamenite mestne palače praške. Tu so slovenske goste vzprejeli reprezentantje praškega občinskega sveta gg.: dr. Jan Podlipný, prvi podžupan in deželni poslanec, dr. Kuehn, drugi podžupan, in občinski svetniki: Vendulak, dr. Chudoba, državni poslanec Březnovský, Jech, Storch, Papež, Vilimek, ces. svetnik Tichý, Parůžek in stotnik Steinský.

Pozdravljen z burnimi živjiv-klici je prvi podžupan dr. Podlipný s primatorskega mesta odgovoril slovenske goste tako-le:

Velečislana gospoda! V imeni kraljevega stolnega mesta Prage mi je čast, pozdraviti v teh staroslavnihih prostorih zastopnike slovenskega in hrvatskega naroda. To mi je toliko ljubše, ker so Slovenci, Hrvati in Čehi veje jednega in istega velikega debla Slavije. Slovenci pravijo, da so majhen narod. To niste, prijatelji, ker za vami stoji ves slovanski rod! Tu vidim poslanca, odvetnike, duhovnike, novinarje, posestnike, kmete in žene slovenske; s to reprezentanco pozdravljam ves narod slovanski in hrvatski, kateremu hočemo s svojo razstavo dokazati, da smo vredni del slovanskega rodu. (Burno pritrdjevanje.) Mi smo se doslej ubranili vseh napadov in kakor vi, branimo svoj jezik pred tujci. Narodi, ki imajo v sebi zadostno življenjsko silo, ne izginejo, in prepričan sem, da bo slovanski narod v bodočnosti še mnogo dobrega storil za slovansko stvar. (Viharno, dolgotrajno pritrdjevanje.) Narod slovanski je imel moč, katerih slava je znana vsemu slovanskemu svetu. Vi napredujete v vsakem oziru, a tak narod, kakršnen je vaš, je kulturno veljaven in ima tiste državljanske in državnopravne pravice, kakor vsak drugi. Tu vidim pred seboj moč kmetkega stanu, potomec tistih, ki so nekdaj klicali: „Le vkup, le vkup, uboga gmajna!“ Kakor takrat, za časa kmetških uporov, ko se je ta pesem razlegala po slovanskih krajih in klicala na združenje, tako smo v dosegu svojih smotrov tudi sedaj slovanski narodi potrebni skupnega delovanja. Zatorej gospoda, „Le vkup, le vkup, uboga gmajna“, podajmo si roke v ljubezni in bratski vzajemnosti in če bomo vsi jedini, nastala bo tudi za nas zlata doba. V to ime Vas pozdravljam v slovanski Pragi!

Te vznešene besede dra. Podlipnega, tega neustrašnega, junaškega nositelja slovanske ideje na Češkem, so pretresle vsa srca; vse navzočnike je prešinila nepopisna navdušenost. Staroslavni zidovi mestne palače, ki so doživeli že toliko veselih in toliko tržnih dogodov, so odmevali gromovitega klicanja „Živeli Čehi! Na zdar, Slovinci!“ in v marsikaterem očesu je zabliščala solza radosti.

Ko se je polegel hrup, stopil je pred reprezentante občinskega sveta posl. Hribar in v imeni slovenskih izletnikov rekel:

Visokočastiti gospod podžupan! Slavni mestni svet! Zgodovina pripoveduje, da je praški primator večkrat samostalno kaj važnega ukrenil in na ta način časih izdatno uplival na usodo naroda češkega. Predaleč bi zašel, ko bi hotel navesti takih slučajev; dovolj bode konstatovati, da se je Praga vedno čutila kot glava tega slavnega kraljestva, kot glava, katera je mnogokrat mislila za ves narod. Velečastiti gospodje! Od te dobe, kar se je narod češki prebudil k novemu čilemu življenju, ni občinski svet in na čelu mu primator praškega mesta — to smelo trdim — storil tako važnega sklepa, kakor tedaj, ko se je sklenilo, naj praški primator prevzame protektorat češko-slovanske narodopisne razstave. Včeraj smo videli to znamenito delo, ki je toliko znamenitejše, ker je je narod češki vstvaril sam iz sebe, brez kakršnekoli zunanje pomoči. Dasi smo razstavo le v naglici pregledali, vendar smo uverjeni, da bodo zgodovinarji od narodopisne razstave dotovali novo dobo v razvoju češkega naroda. In to po vsi pravici! Saj je ta razstava najboljši in najpopolnejši dokaz pravne kreposti češkega naroda, njegove individualnosti in njegove mlade sile ter njegove zavednosti. Mi moremo samo občudovati ta narod, ki se je povzpela na tako kulturno stopnjo. To pa ni jedini utis, kateri ponesemo z vaše razstave. Učili smo se v njej marsičesa. A če je kdo potreben pouka, kateri ga prepriča, da ni samo sramotno, ampak naravnost neodpusten greh, obupati nad svojo lastno silo, tako je takega pouka potreben naš narod. Obkoljen je od vseh strani od sovražnikov, ki stegajo pohlepno svoje roke po njegovi krasni domovini in obupati bi moral, da se ne zaveda svoje vrednosti. V tem oziru se učim od vas. Saj še ni tega tako dolgo, ko je češki narod vzdihoval pod tujim jarmom, ko je tuj življ vladal v vaši krasni, dvesto let zatirani domovini. Da je razbil okove, za to gre zahvala le njega zavednosti in iz nje izvirajoči sil, katera se zrcali v Vaši prelepi razstavi.

Videvši pa, kako začetki narodne vaše kulture soglašajo z začetki narodne kulture naše, kako podobna je vaša individualnost naši, lahko s ponosom rečemo: dasi smo majhen narod, se vendar ne udamo. Vaša narodopisna razstava pa za nas ni bila jedina atrakcija, ne štejte mi v zlo, če rečem, da ni bila niti glavna atrakcija. Bila je samo neposredni povod, da smo prišli sem. Kar vleče vsakega Slovence k vam, to je vaša krasna matička Praga. Da, ta zlata Praga! Koliko čutil vzbuja že nje ime v srcu vsakega mojega rojaka, kateri je količkaj poučen o novejšem razvoju slovenskega gibanja. Možje, katerih imena imenuje vsak slovenski rodoljub z največjim spoštovanjem, možje, kateri so bili prvi oznanjevalci slovanske vzajemnosti, so delovali tod. Od te dobe obdaja Prago opravičen nimbus, tako da Slované v tej državi vleče k njej večja ljubezen, nego kamorkoli drugam. Ako je vaša narodopisna razstava za nas šola, tako je to v isti meri sama zlata Praga. Ne bom govoril o spomenikih, ki pričajo, kako ulogo je igrala Praga v češki zgodovini in na katere naložimo pri vsakem koraku, opozarjam naj samo na to, kako je ta ponosna krasotica znala vedno gojiti svojo samoupravo. Okrog mene so zbrani župani odličnih slovenskih občin s Kranjskega, Štajerskega in Primorskega. S soboj bodo ponesli pouk, kaj je prav za prav samouprava, ako se goji kakor treba. Bodite preverjeni, visokočastiti podžupan in slavni mestni svet, da bode naše potovanje v zlato Prago rodilo obilen sad. Nasledki tega potovanja se bodo poznali na našem duševnem razvoju in sploh na vsem našem napredovanju, Vas pa, mile sestre in bratje slovenski, pozivljem, da z menoj zakličete Praga, caput regni, vivat, vivat, vivat! (Obrnivši se k podžupanu dr. Podlipnemu je govornik nadaljeval.) Velečislani gospod! Mili in dragi prijatelj! V svojem pozdravu si povedal, da se čutiš kot član našega naroda, ker si častni član jednega najodličnejših slovenskih društev. Hvala ti za te presrečne besede. S svoje strani ti odgovarjamo, da te zmatramo za svojca od tedaj, ko si stopil mej nas in ko smo spoznali tvoje, za vse, kar je dobro, kar je plemenito in kar je pravo, uneto srce. Spoznal si naš narod od blizu in naučil se, ga ceniti radi njega vrlin, videl si našo krasno domovino in jo ljubiš. Da je tako, si dokazal ne enkrat, zlasti pa letos, ko je našo belo Ljubljano zadela grozna prirodna katastrofa. Češki narod nam je tako izdatno pomagal, da je to moralo giniti vsakega Slovence; ta pa, ki je poslal s Češkag prvi dar za siromašne žrtve potresa, ta si bil Ti! (Burni, navdušeni živjiv-klici.) Zahvaljuje se ti za to, dodam prošnjo: da bi s tvoja ljubezen za naš dobri narod ne ohladila, nego da bi narodu našemu pomagal tudi v bodoče s svojim uplivom in s svojim delovanjem.

Ko je končal govornik, priredili so slovenski gostje dičnemu dr. Podlipnju tako viharno in z eno presrečno ovacijo, da je bil odlični mož videti ginjen.

Izletniki so potem zasedli mesta, na katerih sede sicer občinski svetniki praški in slučaj je nanesel, da so slovenske dame sedele prav tam, koder je nekdanj sedela nemška opozicija, katere pa v občinskem svetu že davno več ni; sedele so pa tudi pod krasno Brožikovo sliko „Has v Konstancu“ in marsikateri slovenski navzočnik si je želel, da bi se navzele vsaj nekoliko husitskega duha in ga razširile mej svojimi sestrami v domovini.

Mesto praško je priredilo slovenskim gostom izboren lunch; postregli so nam z najfinejšimi jedili in s pristno melniško kapljico, katera se je bila dobila iz kleti deželnega maršala kneza Lobkovic.

Bilo je seveda tudi nekaj napitnic. Gospod Trstenjak je rekel, da Slovenci ne bodo nikdar pozabili vzprejema v Pragi. Slovenci gravitujejo čez tuji sever v slovansko Prago in kličejo iz dna srca: Ne Praga caput regni, nego Praga caput Slaviae. V istem zmislu je govoril tudi g. Pukl, podžupan dr. Podlipný je napil slovenskim damam, gosp. Hribar pa podžupanu dru. Podlipnemu županu Gregorju in podžupanu dru. Kuehnu.

Na to se je razvila prava domača zabava, katere se je veselilo tudi številno odlično občinstvo na galeriji. Slovenske dame so zapele nekaj narodnih pesem in odlični češki gospodje so jim krepko sekundirali. Izletniki so na to še ogledali palačo in se zapisali v spominsko knjigo, potem pa se razšli z zavestjo, da še nobeden iz njih ni doživel tako krasnega dne.

Skupni obed je bil tudi ta dan v Mestanski Besedi. Da ni bilo brez napitnic, se po sebi umeje. Najburneje je bila vzprejeta napitnica posl. Hribarja za gospodu nadženerju Tomšiču, neutrudnemu vodniku izletnikov, kateri ostane gotovo vsem izletnikom v najboljšem spominu.

V poročilu o prvem večeru v Mestanski Besedi je pomotoma izostal kratek odstavek, v katerem je bilo povedano, da je slavno znani češki kvartet „Kytara“ mej drugimi pesmimi pel tudi nekaj slovenskih narodnih pesmi, da je g. E. Gangl z velikim uspehom deklamoval lepo Jesenkovo pesem Čehom v pozdrav, katero je priobčil naš list že pred izletom, da je govoril urednik „Narodnih Listov“ g. Hofica o češkoslovenski zvezi, da je g. Pukl napil češkim damam, katere so izletnike na potu obsipale s cvetkam, da je gosp. župnik Miklavčič

se v hrvatskem jeziku zahvalil za prijazne besede isterskim Hrvatoma in da je g. Trstenjak napil g. Jesenku. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 20. septembra.

— (Osobne vesti.) Gosp. dr. Vladimir Milkowicz habilitoval se je kot privatni docent občne zgodovine srednjega in novega veka na vseučilišču v Črncovih. Dr. Milkowicz, ki je l. 1887. in 1888. bival v Ljubljani ter proučeval zlasti kranjsko zgodovino, spisal je kot plod svojih študij mej drugim znano knjigo „Die Klöster Krains.“ — Vojaškega skladišča oskrbnik g. Josip Andreas premeščen je iz Ljubljane v Linc, na njegovo mesto pa pride g. Adolf Brabetz iz Brna.

— (Razširjenje ulic.) Navedli smo že nekaj ulic, katerih razširjenje pride v regulacijski elaborat. K temu spada tudi uhod v Gradišče, oni del teh ulic, ki leži mej nunskim župniščem in Wurzbachovo hišo. Mestni stavbinski urad je že dal ustaviti vsa rekonstrukcijska dela pri ondu stoječih poslopih. Tudi del ulic, ki veže Florijanske in Rožne ulice se bo razširil — kako je to potrebno, ve vsak, kogar je kdaj zanesla pot v ta kraj mesta.

— (C. kr. strokovna šola za umetno vezenje in pletenje čipk.) Naučno ministerstvo je odobrilo organizacijski načrt, kakor ga je sestavilo vodstvo tukajšnje strokovne šole in tudi učni načrt za novi oddelek, kateri se bo aktiviral že začetkom šolskega leta 1895/96. Zavod se bo v bodoče imenoval: „C. kr. strokovna šola za umetno vezenje in pletenje čipk“ in bo sestojal iz dveh oddelkov: iz oddelka za umetno vezenje in iz oddelka za pletenje čipk. Na prvem oddelku bodo trije tečaji in poseben tečaj za absolventinje, na drugem bodeta dva tečaja.

— (Umesten ukaz mestnega magistrata.) Vsled nesreč, ki so se zadnji čas pripetile pri stavbah, in o katerih se mora reči, da so jih zakrivili vsled malomarnosti delavci sami, izdal je mestni magistrat ravnokar vsem stavbinskim podjetnikom, stavbinskim, tesarskim in zidarskim mojstrom, krovcem in kleparjem v Ljubljani okrožnico, v kateri imenovane resno opominja, naj skrbé pri zgradbah odslej za popolnoma varne naprave (odre, stopnjice itd.), da se zabrani vsaka nesreča; zajedno zaukazuje vsem tem podjetnikom, da morajo strogo in intenzivno sami osebno nadzorovati stavbinska dela, oziroma izvršitev naročiti zanesljivim zvedencem. Organom mestnega stavbinskega urada pa je hkratu naročeno, paziti strogo na to, da bodo graditelji točno izpolnjevali te predpise.

— (Nova naprava.) Mestni magistrat je dal te dni v Lattermannovem drevoredu poleg železniškega prehoda napraviti stranišče, katero bode imelo zidano podstavo. Ta naprava je bila že davno nujno potrebna. Jednaka stranišča se bodo postavila tudi še na štirih drugih krajih.

— (Pouk na novi mestni dvorazrednici na Barji) se prične dne 1. novembra. Mestni šolski svet je sklenil uvrstiti novo ondotno nadučiteljevo mesto v I. a ono II. učitelja, v II. plačilno vrsto.

— (Prememba posesti.) Gospoda dra. Josipa Vošnjaka hišo na Poljanah kupil je tukajšnji urar gospod Franc Čuden za 12.000 goldinarjev.

— (Nov vožni red) se izda koncem tega meseca za državno in za južno železnico ter stopi v veljavo 1. dan oktobra. Kakor čujemo, bode razloček mej sedanjim in novim vožnim redom neznoten. Nekateri brzovlaki na zunanjih prôgah ne bodo v jesensko-zimski sezoni vozili.

— (Ilustrovane modne liste) za jesensko in zimsko sezono, I. letnika, 2. števil, je ravnokar izdala domača tvrdka Gričar in Mejač, skladišče dunajskih oblek v Ljubljani, in jih razpošilja svojim odjemnikom.

— (Jakob Hafner †.) V svojem rojstnem kraju, v prijazni Škofji Loki, je sinoči po dolgi in mučni bolezni zatisnil za vedno oči blag slovenski mož, profesor Jakob Hafner. Pokojnik se je porodil dne 4. maja 1844. l. v Škofji Loki. Obiskoval je domačo ljudsko šolo, ljubljansko gimnazijo in dunajsko vseučilišče, po prebiti proforski preskušnji služboval nekaj časa na ljubljanski realki, potem pa prevzel vodstvo vzgojevalnega zavoda dra. Waldherja. Jakob Hafner je bil v vsakem oziru uzoren narodnjak. Iz vse svoje plemenite duše je ljubil slovenski narod, podpiral izdatno in z veseljem vsako narodno napravo. Vse je ljubil in njega je ljubil vsak, kdor ga je poznal. Kjerkoli se je kaj potrebovalo — vedno je bil Jakob Hafner mej prvimi, ki so kaj žrtvovali. Koliko dobrega je storil svojim ožjim rojakom v Škofji Loki, svojim prija-

teljem in znancem in ljubljanskim dijakom, se ne da popisati. Kdor je kaj potreboval, zatekel se je k Jakobu Hafnerju in dobil je pomoč ali kar je potreboval. Lani je začel pokojnik bolehati in sinoči je izdihnil svojo plemenito dušo. Bodi mu lahka zemljica in vedno časten spomin!

— (Umrli) je v Kamniku dne 18. t. m. gospa Josipina Bežek, c. kr. davkarja vdova, mati znane narodne rodbine. Bodi jej zemljica lahka!

— (Imenovanje) Naučno ministerstvo je učitelja na c. kr. rudniški šoli v Idrji gospoda Ivana Vogelnika imenovalo kuratorjem c. kr. strokovne šole za pletenje čipk.

— (Društvo kranjskih, primorskih in dalmatinskih poštarjev in ekspeditorjev) je sklicalo redni občni zbor na dan 22. oktobra v Kamniku.

— (Zdravstveno stanje.) V obsežnem okraju ljubljanske okolice ni po uradnih poročilih zdaj nobenih nalezljivih bolezni, ako se izvzame pet sluščev grize, ki se pa razdele na štiri razne vasi.

— V Zagorju na Pivki je zbolelo v poslednjem času 6 oseb za legarjem, izmed katerih je 1 umrla. Slaba pitna voda je glavni vzrok, da se je zopet pojavil legar, ki je bil že meseca julija razširjen, pozneje pa ponehal. Storilo se je vse potrebno, da se prepreči razširjevanje bolezni. — Na Savi v litjskem okraju je zbolelo 8 oseb za grizo; v nekaterih vaseh postojanskega okraja pa se je pojavila vrtica in je zbolelo v 3 vaseh 14 otrok, izmed katerih jih je 6 ozdravelo, 2 pa sta umrla.

— (Volilski shod v Slovenski Bistrici.) ki se je vršil v nedeljo in na katerem so poročali poslanci dr. Gregorec, prof. Robič in dr. Radač je soglasno vzprejel dve resoluciji glede izstopa slovenskih poslancev iz dež. zbora štajerskega in glede premembe volilnega reda.

— (Celovška trgovinska zbornica) je izvolila poslancem namesto barona Dumreicherja bivšega zastopnika celovškega mesta dr. Rainerja, kateri je pred nekaj tedni odložil mandat, ker je na volilskem shodu dobil nezaupnico. Od 26 oddanih glasov je Rainer dobil le 14 glasov, a mož je vesel, da je bil sploh izvoljen. Kaj bi ne, saj je življenje v Celovcu tako pusto in dolgočasno, na Dunaju pa tako zabavno.

— (Nemška korenitost.) Nemci se sicer pri vsaki priliki bahajo s svojo temeljito izobrazbo in oponašajo zlasti Francozom, da so v zmlepisju slabo poučeni, a sami niso nič boljši. Evo dokaza. „Wiener Allg. Zeitung“ prijavlja brizjavke iz Gorice, Kormina in Cervinjana o deželnozborskih volitvah na Goriškem pod zaglavjem „Die Landtagswahlen in Istrien“. Nemški šmok na Dunaju torej niti Istre od Goriške ne razločuje!

— (Prepovedana demonstracija.) Tržaška iredentovska „Associazione progressista“ je bila za danes napovedala javen shod, da na njem demonstruje za združenje Rima z Italijo, a vlada je ta shod prepovedala.

— (Klub slovenskih biciklistov Tržaškega „Sokola“) priredi dne 22. t. m. svojo prvo interno dirko od Opčin do Sežane. Proga je dolga 6 kilometrov. Po dirki bo v Sežani domača zabava.

— (Trgatev) se je v nekaterih krajih v Istri in na Goriškem že začela, a poroča se, da je trta vsled dolgotrajne suše letos slabo obrodila, zlasti v puljski okolici.

— (Občinske volitve v Zagrebu) Pri predvčerajšnji volitvi v tretji volilni skupini je prišlo 872 volilcev. Voljenih je bilo 9 pristašev stranke prava, ki so dobili po 437 do 486 glasov. Za 5 občinskih zastopnikov, ki niso dobili absolutne večine, pa bode morala biti nova volitev. Vladni pristaši so dobili čistih glasov po 200, Obzoraši po 78, mnogo volilnih listov pa je bilo kombiniranih. Da so se glasovi tako razcepili, si tolmači stranka prava s tem, da so na hodiščih, kjer opozicijskimi ljudem ni bilo dovoljeno muditi se, nekateri magistratni uradniki jemali kmetiskim volilcem volilne listke in vpisavali posamične vladne pristaše namestu pravašev. Nova volitev za ostalih 5 mandatov bode jutri, dne 21. t. m. Boj mej madjaronsko in pravaško stranko utegne biti jako hud. Obzorjeva stranka se baje volitve ne bode udeležila.

* (Z narodopisne razstave v Pragi.) Druga polovica milijona obiskovalcev nad prvi milijon se je doslela v torek okoli poludneva. Srečna 1,500.000 obiskovalka je bila gospica Ana Šourek, 16letna gojenka praškega konservatorija. Dobila je mnogo daril od raznih razstavljalcev. — Za sv. Vavčava dan (28. sept.) se delajo velikanske priprave in se je nadejati, da se bode ta dan dosegel sploh največje število obiskovalcev. Vsa praška društva se hočejo ta dan korporativno podati na razstavo.

* (Smetanova ulica v Pragi.) Povodom slavnosti, ki se bodo vršile ob 300. predstavi „Prodane neveste“ na odru narodnega gledališča v Pragi, je na prošnjo gledališkega konsorcija sklenil mestni zastop praški, da se „Otočna ulica“ imenuje od dne 300. predstave omenjene opere naprej „Smetanova ulica“.

* (Ponesrečeni turisti.) Dva nemška turista sta visoko na gori Sv. Bernarda našla truplo nekega francoskega turista, kateri je bil padel s skale in se ubil. Hotela sta ga prenesti v dolino, a jeden turistov se je pri tem spodtaknil, padel v brezno in se tako pobil, da je nekaj ur na to umrl.

* (Pariški anarhisti) so se zopet oglašili. V sredo ponoči je v hiši stavbinskega podjetnika Saussierja v ulici Mericourt razpočila bomba, ki je naredila veliko, na srečo pa samo materijelno škodo. Bomba je bila izvrstno narejena.

* (Nezadostno adresovano.) Lord Landsdale je te dni oddal v Londonu telegram z nastopnim naslovom: „Nj. Veličanstvu cesarju Nemčije v Potsdamu“. Jako začudil se je pa lord, ko mu je jedno uro pozneje dospela nazaj brzjavka z dostavkom: „Nezadostno adresovano“.

* (Postrevi v vodnjaku) Iz neke občine v graški okolici se javlja nastopna skoro neverojetna dogodka. Pred štirimi leti je vrgel neki posestnik več postrevi, ker so bile premajhne, v vodnjak s črepalnico. Nikdo ni več mislil na postrevi. Ko so zdaj popravljali vodnjak, našli so delavci postrevi, ki so bile postale že prav velike in katerih nikakor niso mogli ujeti. Posestnik si je domislil, da postrevi ubije z dinamitom in je res vrgel naboj v vodnjak. To je pomagalo. Postrevi so bile ubite, a tudi vodnjak se je zrušil in pokopal pod razvalinami mrtve postrevi. Pripoveduje se, da je mož, ki je bil tako bistroumen, zaprisežen strokovnjak.

* (Nesreča na morju.) Španska križarka „Bircaixtegui“, s katero se je peljal admiral Panjo, je v hanoverskem pristanu trčila z nekim parobrodom in se pogreznila. Admiral Panjo, kapitan, trije častniki in 26 mornarjev se je potopilo.

* (Zadosten povod samomoru.) V Titusvilleu v Ameriki se je neki William Harman ustrčil, ker je spoznal, da je sam svoj stari oče. Zapustil je pismo, v katerem pravi: Oženil sem se z vdovo, ki je imela odraslo hčer. S to se je poročil moj oče in tako postal moj zet, moja hči je pa kot žena mojega očeta postala moja mati. Moja žena je povila dečka, ki je bil svak mojega očeta ter ob enem moj sin in kot brat moje mačehe tudi moj stric. Tudi mojega očeta žena je povila sina; ta je bil ob enem moj brat in moj unuk, ker je bil sin moje hčere. Vsled tega je postala moja žena moja stara mati, ker je bila mati moje mačehe. Jaz sem bil ob enem soproj in unuk moje žene ter tako svoj lastni stari oče. — Priznavamo, da v tako zamotanih rodbinskih razmerah ni živeti.

Slovenci in Slovenke! ne zabite
družbe sv. Cirila in Metoda!

Književnost.

— „Vatrogasac“ ima v števil. 26. naslednjo vsebino: Nadvojvoda Ladislav; Taktika gašenja vatre; Nekaj o rešilnih opravah; Naši dopisi; Domače i različite viesti.

Brizjavke.

Vrba 20. septembra. Nocoj je na Malem Strmcu umrl prezasluzni slovenski rodoljub profesor Josip Lendovšek, zapustivši udovo in četero nepreskrbljenih otrok. Pogreb pokojnikov bo v nedeljo ob štirih popoldne. Nepozabni po vsem slovenskem Koroškem čislani pokojnik se pokoplje na pokopališču Na dvoru pri Vrbi.

Trst 20. septembra. Nocoj so se tukaj primerile velike proti-avstrijske demonstracije. Številna množica se je podila po ulicah, kličeč Evviva l' Italia. Evviva Umberto in psujoč Avstrijo in cesarsko rodovino. Policija je po dolgem premišljevanju aretovala najdrznejše demonstrante, mej njimi tudi sina iredentovskega občinskega svetnika Raskovicha.

Dunaj 20. septembra. Nemški nacionalci nameravajo v občinskem svetu ustanoviti poseben klub, tako da bi brez njih nobena stranka ne imela večine.

Lvov 20. septembra. V Tarnopolu so zopet tri osebe umrle za kolero.

Budimpešta 20. septembra. Pomiloščeni rumunski voditelji se bodo cesarju s posebno adreso zahvalili za pomiloščenje.

Pariz 20. septembra. Minister Lobanov se je udeležil velike vojaške parade v Mirecourtu, kjer je prišlo do velikih in sijajnih manifestacij rusko-francoske solidarnosti.

Draždane 20. septembra. Mej Draždami in Kamenicami je trčil tovorni vlak ob posebni vlak, s katerim so se vozili vojaki. Osem oseb je bilo ubitih, 45 težko ranjenih.

Berolin 20. septembra. Vzlic oficijelnemu dementovanju se vzdržuje govorica, da so mej cesarjem in kancelarjem Hohenloheom nastala nasprotstva glede postopanja proti socialistom in da Hohenlohe že v kratkem odstopi.

